

І Міжнародна наукова конференція «ВОЄННІ КОНФЛІКТИ ТА ТЕХНОГЕННІ КАТАСТРОФИ:
історичні та психологічні наслідки»(до 35 роковин аварії на Чорнобильській АЕС)

додержуватися Женевської та Гаазької конвенцій про закони сухопутної війни, міжнародних домовленостей з іншими країнами».

Як зазначають більшість вищезазначених науковців ці воєнно-політичні конфлікти характеризуються асиметричністю, локальністю, різкими переходами від деескалації до ескалації, важко піддаються управлінню. Одночасно відбувається інтернаціоналізація конфліктів, зростає коло держав, національних інтересів яких вони торкаються. Все частіше прямими учасниками сучасних воєнно-політичних конфліктів виступають не тільки держави, а різні соціальні спільноти, економічні, кримінальні організації, діяльність яких в сучасному світі набуває політичного характеру.

Можна сказати, що термінологічна сутність визначення «гібридна війна» вона є соціально-політичним явищем, що має характерні ознаки сучасного воєнно-політичного конфлікту. Тобто вона є політичною суперечністю, під час якої вирішуються протиріччя різного характеру (економічні, територіальні, демографічні, етнічні, національні, релігійні, ідеологічні тощо), а їх розв'язання здійснюється не тільки у формі збройної боротьби (тобто за допомогою воєнної сили), але, у першу чергу, із використанням широкого спектру невійськових засобів.

Література

1. Бжезінський З. Велика шахівниця: <https://www.ukrlit.ua/lib/bzhezinskiy//html>.
2. Горбулін В. Гібридна війна як ключовий інструмент російської геостратегії реваншу / В. Горбулін: https://www.gazeta.dt.ua/internal/gibridna-viyna-yak-klynehoviy-instrumentrsiyskoyi-geostrategiyi-revanshu_html.
3. Требін М. Гібридна війна як нова українська реальність: https://www.ukrsocium.org.ua/Arhiv/Stati/us-3_2014/113-127_pdf.
4. Вітман К. Суперечності загальнонаціональної та регіональної етнополітики в Україні. Актуальні проблеми державного управління. Віче. 2011. №9. С. 57.

УДК: 216.576.51

Шостаківська Н., канд. пед. н., доц.; Тонкевич Т., студ. гр. МХм-5

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ПОЛІТИЧНА МЕТАФОРА ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ В СУЧАСНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Shostakivska N., Ph.D., Assoc. Prof.; Tonkevych T.

THE POLITICAL METAPHOR OF HYBRID WAR IN MODERN PEDAGOGICAL DISCOURSE: PROBLEM STATEMENT

На цей час актуальною є ідея стосовно того, що функціонування політичної метафори в педагогічному дискурсі визначається «необхідною потребою в створенні такого концепту, який з'єднав би існуючі в неясному і смутному вигляді уявлення в єдиний гештальт і допоміг би представити в єдиному образі породжуване в особливих умовах мовлення, пов'язане з самими комунікативними умовами цього породження» [3, с. 126].

Педагогічний дискурс у контексті аналізу університетської освіти грає певну роль, оскільки є складником подій освітнього процесу. На основі педагогічного дискурсу будується комунікація між суб'єктами процесу навчання в навчальній аудиторії. З урахуванням специфіки педагогічного спілкування можна вважати справедливим припущення, що «метафора є важливим засобом впливу на інтелект, почуття і волю адресата», оскільки при активному використанні розширюються «інформаційні рамки повідомлення за допомогою асоціацій, що викликаються

переносним уживанням слова і беруть участь у найважливіших функціях ... переконання та емоційного впливу» [1].

Дослідження метафори як складного і досить суперечливого явища «змусило дослідницю думку рухатися у різних напрямках, розглядати різні грані цього багатогранного явища, спрямовуватися вишир, зіставляючи його з іншими, іноді дуже віддаленими явищами, і углиб, розчленовувавши його структуру» [5].

Метафора, як і метафорична модель, об'єднує дві понятійні сфери: сферу-джерело функціонування метафоричних номінацій, яка добре структурована, і сферу-мішень (мета), яка передбачає категоризації, уточнення, пояснення і концептуалізації [4]. Саме тому вивчення метафори може сприяти вивченню взаємозв'язку мови і культури, мови і соціуму.

Загальновизнаними підходами до вивчення та аналізу функціонування метафори прийнято вважати, по-перше, семантичний напрям, згідно якого «механізм і результат перенесення добре описуються за допомогою концепції значення», тобто «метафора розуміється як мовне явище, як спосіб оформлення і прикрашання думки» [2], і, по-друге, пізнавальний напрям, в якому «основну роль грає «знання», тобто метафору слід розглядати як «явище не мовне, а ментальне, відповідно метафоричність – це особливий спосіб мислення» [2]. Очевидною закономірністю, наприклад, можна вважати твердження, що ставлення студентів до предмету, що вивчається, і освітнього процесу в цілому буде різним залежно від того, чи бачать вони в своєму викладачеві «воєначальника з ворожої армії», «дбайливого садівника» або «спортивного тренера».

Таким чином, аналіз наукових джерел з проблеми функціонування політичної метафори в педагогічному дискурсі свідчить про необхідність урахування аспектів когнітивної семантики метафори, яка розглядається як віддзеркалення концептуальної картини світу суб'єктів освітнього процесу, а увага дослідників зосереджена на виявленні базових метафор і їх характеристик, практичності метафори, в якій «метафора досліджується як засіб ефективного впливу на суб'єктів освітньої діяльності, посилення ефективності освітнього процесу» [2].

Оскільки політична метафора відображає сучасний стан суспільства, особливості національної культури і менталітету, типові характеристики певного культурного простору, але в той же час має історичний і загальнолюдський характер, перспективи подальших наукових досліджень пов'язані з комплексним та багатоаспектним аналізом функціонування політичної метафори в педагогічному дискурсі соціокультурного простору сучасного університету, визначенням ролі політичної метафори як внутрішнього механізму в освітньому процесі.

Література

1. Бессарабова Н. Д. Метафора и образность газетнопублицистической речи / Н. Д. Бессарабова // Поэтика публицистики ; под ред. Г. Я. Солганика. – М. : Изд-во МГУ, 1990. – С. 21–34.
2. Будаев Э. В. Метафора в политическом интердискурсе : монография / Э. В. Будаев, А. П. Чудинов. – Екатеринбург : Урал. гос. пед. ун-т, 2006. – 215 с.
3. Кубрякова Е. С. Язык и знание: На пути получения знаний о языке: Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира / Е. С. Кубрякова. – М. : Языки славянских культур, 2004. – 524 с.
4. Лакофф Дж. Метафоры, которыми мы живем /Дж. Лакофф, М. Джонсон // Теория метафоры: сборн. ; пер. с англ., франц., нем., исп. яз. – М. : Прогресс, 1990. – 256 с.
5. Склярёвская Г. Н. Метафора в системе языка / Г. Н. Склярёвская. – СПб., 1993. – 152 с.